

Անտարակույս մեր ընթերցողները մասնավոր հաճույքով և գոհունակությամբ կարդացին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին վերջին ընդարձակ այն նամակը, որ ուղղված էր ամերիկահայոց առաջնորդ սրբազանին, որում մեջ Վեհափառը հայտնի ուրախությամբ կիսուսեր Ս. Հռիփսիմեի, Ս. Շողակաթի, Օշականի և Ս. Մեսրոպի եկեղեցիներու վրա կատարված նորոգություններու մասին:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, ուրախալի է ըսել, որ շնորհիվ իր կորովին, կրցած է Հայաստանի կառավարողներին հարկ եղած արտոնությունն ստանալ, Ս. Էջմիածնի թևերուն տակ առնելու համար կրկին Տաթևի, Հառիճի և Հաղարծինի պատմական վանքերը, զանոնք լիովին օգտագործելու համար հայ բարեպաշտ ժողովուրդի հաշվոյն:

Գլուխ հանված այս սքանչելի և անժխտելի իրագործումները, քանի մը տարիներու ընթացքին, պատիվ կրնան բերել միայն Ամենայն Հայոց Հայրապետին, որ իր կյանքին նպատակը ըրած է Հայաստանյայց եկեղեցիին վերականգնումն ու աշխուժացումը: Աշխատանք մը, վսեմ ու գերազույն, որ պետք է վայել մեր բոլորին սերն ու համակրանքը, մեր բոլորին զնահատությունն ու անվերապահ գործակցությունը:

Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա Հայրապետը, իր շինարար աշխատանքները համեստորեն կընորոշե հետևյալ կերպով. «Սուրբ Էջմիածինը այս օրերուն ընդհանուր հետաքրքրյալ կեդրոն դարձած է և գրեթե ամեն օր գիտնականներ և մտավորականներ՝ Հայաստանեն և ավելի հեռուներեն կուգան դիտելու հին հին դարուց այս հիշատակները: Սուրբ Էջմիածնի քարերը վերստին լեզու առած կիսուսին ու կպատմեն աշխարհին մեր փոքրիկ, մեր ճանապարհված, բայց անմահ ժողովուրդի անցյալ փառքի մասին:

Ուրախության և իրավ հպարտության օրեր կպարհեն և ավելի քան երբեք մենք գմեղ գորավոր կզգանք հավերժական Ս. Էջմիածնով:

Իրողության մեջ, սակայն, Ս. Էջմիածնի դարավոր սրբության չափ, ընդհանուր հետաքրքրության և հպարտության աղբյուր մը դարձած է ինքը, Վեհափառ Հայրապետը, իր կատարած աննախընթաց շինարարություններուն և Հայաստանյայց եկեղեցվոր զարթոնքի նոր շրջանին ոգին հանդիսանալուն համար:

Հարգանք ու պատիվ Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա Շինարար Կաթողիկոսին:

(Նյու-Յարք, «ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ» շաբաթաբերթ, № 33, 4 հուլիսի 1959 թ.)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿՑԱՆՔԸ ՍՓՅՈՒՌՔՈՒՄ

ԱՄՆ-Ի ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԹԵՄ

Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հայոց Արևելյան թեմի նորընտիր առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Սիոն արքեպիսկոպոս Մանուկյանը իր պաշտոնի գլուխ անցնելուց ի վեր ցույց է տվել իր նոր պաշտոնում իր դիրքին ու անվան արժանի գործունեություն:

Մարտի 21-ին սրբազան հայրը իր անդրանիկ այցելությունը տվել է Ուեստ Ֆիլադելֆիայի հայ համայնքին և ընդունվել ջերմորեն: Հաջորդ օրը, Մադիսոնի տոնի առթիվ, սրբազանը պատարագել է և քարոզել ու մեծ շուքով տոնել եկեղեցու օծման առաջին տարեդարձը: Իր հովվական այցելության ժամանակ սրբազանը խորհրդակցել է նաև ազգային մարմինների հետ՝ թեմը հետաքրքրող կարևոր հարցերի շուրջ:

Մարտի 24-ին առաջնորդ սրբազանը մեկնել է Վաշինգտոն, այնտեղ անցկացնելու համար Զատիկը: Սրբազանը տեսակցել է ԱՄՆ-ի փոխ նախագահ պր. Ռ. Նիքսոնի հետ

և ուրբաթ օրը անժանոթ զինվորի հուշարձանի պատվանդանին զետեղել մի ծաղկեպսակ՝ հանուն Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու և ԱՄՆ-ի հայ համայնքների: Ապա սրբազանը պատարագով և քարոզով մխիթարել ու գոտեպնդել է մայրաքաղաքի հայ հավատացյալ համայնքը: Վաշինգտոնում գրառված օրերին սրբազանը նախագահել է նաև ժողովներին և ամենուրեք ներշնչել խանդավառություն և հավատ, օգտակարապես գործելու կամք և եռանդ: Այդ առթիվ առաջնորդ սրբազանի ուղարկության կենտրոնում է եղել մայրաքաղաքը հայկական եկեղեցիով և մնայուն հովիվով օժտելու հարցը:

Ապրիլի 4-ին Սիոն սրբազանը այցելել է Բոստոնի հայ համայնքին: Հաջորդ օրը, Նոր Կիրակին, նա քարոզել է ու պատարագել՝ հոգևոր մխիթարություն բաշխելով հավատացյալներին: Սրբազանը տվել է նաև մի դասախոսություն՝ «Երիտասարդությունը և եկեղեցին» նյութի շուրջ:

Առաջնորդ սրբազանի օրինակով և ցուցմունքներով հովվական այցելություններ է

տվել նաև առաջնորդական փոխանորդ հոգե-
շնորհ Տ. Մյուռտոն ծայրագույն վարդապետ
կրճիկյանը, որն այցելել է Բրիչպորտ, Հեյ-
վերհիլ, Իստ Սենտ Լուիզ և այլ համայնքներ,
ամենուրեք քարոզելով և պատարագելով,
կազմակերպելով ու ղեկավարելով ազգային-
եկեղեցական գործերը:

Վերջերս տոնվեց հոգեշնորհ Տ. Մյուռտոն
ծայրագույն վարդապետ կրճիկյանի քահա-
նայական ձեռնադրության 25-ամյակը: Թեմը
արժանավորապես պատվեց իր հովվին: Այս
ուրախ առթիվ Վեհափառ Հայրապետը ևս
բարեհաճեց շնորհավորել Տ. Մյուռտոն ծայրա-
գույն վարդապետի հոբելյանը՝ հետագա ազ-
գոգություն և եկեղեցաշին գործերի սրտագին
բարեմաղթություններով:

Գաղութի համար դառնադետ եղավ կորուս-
տը հոգեշնորհ Տ. Աղան վարդապետ Փոթուգ-
յանի: Հանգուցյալը խոստումնալից, երիտա-
սարդ եկեղեցականներից մեկն էր: Հանգի սա-
տարարախոտ երիտասարդ վարդապետի հո-
գուն:

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹԵՄ

Հունիսի 21-ի կիրակի օրը արգենտինա-
հայ գաղութը տոնում էր Հայրապետական
նոր պատվիրակի և առաջնորդի՝ գերաշնորհ
Տ. Բարզեն սրբազանի ժամանումը և պաշ-
տոնի ձեռնարկելը: Ժողովուրդը երկյուղած
բարեպաշտությամբ փութացել էր ներկա
գտնվելու սրբազանի առաջին պատարագին
և լսելու նրա անդրանիկ քարոզը: Գերաշնորհ
Տ. Բարզեն նորապսակ եպիսկոպոսը այդ օր
ավետարան կոռնկն էր Մայր Հայրենիքի և
Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

Ոչ մեկ ջանք չէր խնայված օրվա հանդի-
սավորությունը շքեղ և տպավորիչ ընծայե-
լու: Պատարագին ներկա էին նաև պետական
ներկայացուցիչներ:

Հայրապետական կոնդակը տպավորիչ ձե-
վով ընթերցում է հոգեշնորհ Տ. Հարություն
ծայրագույն վարդապետ Մուշյանը: Ապա ա-
ռաջնորդ սրբազանը քարոզում է «Եկայք շի-
նեացուք սուրբ զխորանն լուսոյ» բնաբանով:
Ողջունելով ծովածավալ բազմությունը, սրբ-
ազանը շնչում է Ս. Էջմիածնի նշանակու-
թյունն ու դերը. «Հավատքի ամրոցը և քարե-
ղեն հույսը մեր ժողովուրդին, որ մեզ կբե-
րե հավիտենականություն և կտանի զերա-
գույն արժեքներու: Մեր պատմությունը ամ-
բողջ վկայությունն է մարտիրոսացման՝
սուրբ զաղափարներու համար: Անոնց մեջ Ս.
Էջմիածնի դերը առավել քան երբեք զերա-
դանց է ու կատարյալ»:

Այնուհետև սրբազանը անդրադառնում է
նորին Ս. Օծություն Վեհափառ Հայրապետի
սրբատառ կոնդակին. «Ան Կաթողիկոս ըլլալի

վերջ կղադրի անհատ ըլլալի և կղառնա հայ
ժողովուրդի համար գերագույն Սրբություն
Սրբոց: Իր թելադրություններն են մեր բոլո-
րին, որ պահենք մեր սրբազան ժառանգու-
թյունը անխաթար, որ շաղարտենք մեր հա-
յու հոգին ու նկարագիրը»: Ապա սրբազան
հայրը հիշեցնում է յուրաքանչյուրի պարտքն
ու անելիքը իր Ազգի, իր Եկեղեցու և ինքնի-
րեն և հույս հայտնում, որ համերաշխու-
թյամբ, իրար սիրելով ու գործակցելով կարե-
լի կլինի հասնել լավագույն արդյունքների:

Սրբազան հայրը ձեռնամուխ է եղել իր
թեմի կազմակերպչական աշխատանքներին,
նա ընդունել և տվել է պաշտոնական այցե-
լուծություններ, կատարել հովվական այցելու-
թյուններ՝ հայ համայնքների մեջ ամենուրեք
արթնացնելով վստահություն և ներշնչելով
սեր ու միություն Ազգի բոլոր հատվածներին
միջև:

Հուլիսի 16-ին սրբազան հայրը, ընկերակ-
ցությամբ առաջնորդական փոխանորդ հոգե-
շնորհ Տ. Հարություն ծայրագույն վարդապետ
Մուշյանի, ժամանել է Մոնտեվիդեո քաղա-
քը, ուր այցելել է հինգ ազգային վարժարա-
ները, հետաքրքրվել նրանց կյանքով, տեղում
ուսումնասիրելով դպրոցները կանգուն և
բարվոք վիճակում պահելու հնարավորու-
թյունները: Սրբազանը ջերմորեն հետաքրք-
րվել է նաև ազգային-եկեղեցական կյան-
քի բոլոր երեսներով:

Հուլիսի 18-ին Հայրապետական պատվի-
րակ սրբազան հայրը ծաղկեպսակ է դետե-
ղել Ուրուգվայի ազատարար զորավար Խոսե
Է. Արտիկասի արձանի առջև, ազգային ա-
զատագրության տարեդարձի առթիվ: Հուլիսի
19-ի կիրակի օրը Բարզեն սրբազանը պատա-
րագել ու քարոզել է Մոնտեվիդեոյի հայոց
եկեղեցում, մխիթարելով հայրենակարոտ և
հավատի խոսքերի կարոտ հայ հավատաց-
յալներին: Հուլիսի 20-ին Պատվիրակ սրբա-
զանը, ընկերակցությամբ հոգևոր հայրերի և
Կենտրոնական վարչության երեք անդամնե-
րի, այցելել է Ուրուգվայի Ազգային զերա-
գույն խորհրդի նախագահ Մարտին Ռ. Էյե-
կոժենին: Նախագահը ինքը կարդացել է Վե-
հափառ Հայրապետի ուղարկած սրբատառ
կոնդակի թարգմանությունը, որտեղ թելա-
դված է հնազանդ քաղաքացիներ լինել տե-
ղական կառավարությանը: Չորս օր մնալով
Մոնտեվիդեոյում, սրբազան հայրը ընդունել
է նաև ազգային բոլոր կազմակերպություն-
ների ներկայացուցիչները, այդ թվում հայ
կաթողիկե համայնքի առաջնորդ գերապա-
տիվ Տ. Հարություն վարդապետ Թեքեյանին
և այլ ազգային դեմքերի: Հուլիսի 21-ին ա-
ռաջնորդ սրբազան հայրը վերադարձել է
Բուենոս-Այրես: